

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

27 студзеня 2012 года, № 1–2 (2060–2061)

СПОРТПЛЯЦОЎКА

Паказаць, на што здольныя

20–22 студзеня 2012 г. у САК «Брыганціна» прайшла другая спартакіяда «Здароўе» адміністрацыйна-кіраўніцкага персаналу БДУ.

Як і ў мінулым годзе, у спаборніцтвах бралі ўдзел пяць камандаў, у кожнай па 25–30 чалавек, па 6 відах спорту. Па словах галоўнага сакратара Аляксея Буцько, сёлета барацьба разгорталася больш востра, чым летась. Так, пасля паловы праграмы 3 каманды мелі аднолькавую колькасць ачкоў і толькі пасля апошняга віду – бильярда – яны канчаткова раскідаліся па месцах, з розніцай у 1–2 балы.

Урэшце, перамога дасталася камандзе рэктарата разам з рэктарам Сяргеем

Абламейкам. Ён асабіста ўзяў удзел у спаборніцтвах па настольным тэнісе. Акрамя таго, добра выступілі першы прарэктар Міхаіл Жураўкоў (лыжныя гонкі і асабліва плаванне), прарэктар Уладзімір Рагавіцкі (нягледзячы на траўму, бегавы на лыжах) і капітан каманды Уладзімір Панарадаў (валебол, бильярд і плаванне). Другое месца заняла каманда НДЧ-ГУН, навуковых устаноў і прадпрыемстваў (кіраўнік – Алег Янкоўскі), якая вызначылася вельмі добрай арганізацыяй і падрыхтоўкай.

Ажно на чацвёртым месцы апынулася каманда «Факультэты», мабыць, з-за хваробы свайго лідара Сяргея Ходзіна, які тым не менш таксама пазмагаўся ў суботу. А на трэцім месцы – «Цэнтры, філіялы і іншыя падраздзяленні» (капітан каманды – Віктар Плявака).

Дарэчы, у вельмі спрыяльных умовах праходзілі лыжныя гонкі – усе ўдзельнікі атрымалі сапраўднае задавальненне ад цудоўнага зімовага надвор'я.

Юлія МАЛУХА

На лыжні Іван Пірожнік з каманды «Факультэты»

Валейбольныя баталіі

Каманда рэктарата – пераможца спартакіяды – з іншымі ўдзельнікамі

УШАНАВАННІ

Героі каляднага вечара

13 студзеня адбылася чарговая справаздачная канферэнцыя міжнароднага грамадскага аб'яднання «Хрысціянскі адукацыйны цэнтр імя святых Мяфодзія і Кірылы» і калядны вечар з ганараваннем лаўрэатаў штогадовага конкурсу на прэмію «Хрысціянскія традыцыі ў культуры і адукацыі».

Старшыня цэнтра Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі, прывітаў усіх сяброў і папачыцеляў і павіншаваў іх з пятнаццацігодзем дзейнасці аб'яднання. Першы намеснік старшыні Рыгор Даўгяла прадставіў справаздачу за мінулы год і агучыў планы на 2012 г.

Затым адбыўся калядны вечар, на якім прысутнічалі Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі, Мітрапаліт Мінска-Магілёўскай каталіцкай

дзяццэзіі Беларусі Арцыбіскуп Тадэвуш Кандрусевіч, Апостальскі Нунцый у Рэспубліцы Беларусь Арцыбіскуп Клаўдыя Гуджэроці, рэктар БДУ Сяргей Абламейка, упаўнаважаны па справах рэлігіі і нацыянальнасцяў пры Саўеце Міністраў Рэспублікі Беларусь Леанід Гуляка. У канферэнцыі прынялі ўдзел многія рэлігійныя дзеячы, а таксама свецкія дзеячы навукі і адукацыі, мастацтва, сацыяльнай сферы.

Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт падзякаваў супрацоўнікам хрысціянскага адукацыйнага цэнтра за «добрая пачынанні і ахвярную самааддачу». «Наша праца ў рамках хрысціянскага адукацыйнага цэнтра неабходная не толькі хрысціянам нашай краіны, але і ўсяму беларускаму грамадству», – падкрэсліў Уладыка Экзарх. Затым прагучалі вітальныя словы гасцей каляднага вечара.

Лаўрэатамі прэміі сталі:

Праціерэй Васіль Ліцвінка, клірык храма святога дабравернага князя Аляксандра Неўскага ў горадзе Мінску;

Ірына Асташэвіч, дырэктар сярэдняй школы № 136 г. Мінска, кіраўнік праектаў духоўна-маральнага выхавання дзяцей і моладзі;

Васіль Стражаў, прафесар фізічнага факультэта БДУ, які падчас сваёй працы міністрам адукацыі Рэспублікі Беларусь (1994–2001 гг.) шмат садзейнічаў уключэнню тэалогіі ў афіцыйны рэестр навучальных дысцыплін, якія прызначаюцца дзяржавай, а таксама працэсу распрацоўкі і зацвярджэння дзяржаўнага стандарту па тэалогіі. У 2004 г. Васіль Іванавіч, тады рэктар БДУ, унёс вялікі ўклад у стварэнне Інстытута тэалогіі і яго інкарпарацыю ў склад Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

На вечары адбылася прэзентацыя календара на 2012 год «Імперыя і лагуна: Візантыйскія помнікі Венецыі».

Заклучнай часткай праграмы стаў калядны канцэрт з удзелам хоры Salutaris.

Ігар НОВІКАЎ

Чытайце ў нумары:

ГРОШЫ НА ДОБРЫЯ СПРАВЫ

Пра выбар найлепшых моладзевых праектаў і вынікі конкурсу «Студэнт года БДУ»

Стар. 4

«У НАВУЦЫ МАЛА ПЕРНІКАЎ»

Гутарка з загадчыкам лабараторыі нананіміі НДІ ФХП доктарам хімічных навук Міхаілам АРЦЕМ'ЕВЫМ пра міжнародныя рэйтынгі і задавальненні ў навуцы

Стар. 5

КАЛЕЙДАСКОП

Агляд найважнейшых навуковых падзей і тэхналагічных навінак 2012 года

Стар. 8

Весткі з рэктарата

ДРУГОЕ, дапоўненае, выданне кнігі «Кібернетыка жыцця: разважання акадэміка» рэктара БДУ Сяргея Абламейкі выйшла ў свет у снежны мінулага года ў РУП «Выдавецкі цэнтр БДУ». Кніга набыла новае рэдакцыйна-выдавецкае афармленне, а таксама папоўнілася новым матэрыялам, у прыватнасці пра БДУ.

КІРАЎНІКІ вядучых кітайскіх СМІ 16 студзеня наведлі Рэспубліканскі інстытут кітаязнаўства імя Канфуцыя БДУ. Шэф-карэспандэнт карпункта ў Маскве найбуйнейшага інфармацыйнага агенцтва «Сінхуа» Вэй Лянлэй, кіраўнік Расійскага бюро Цэнтральнага тэлебачання Кітая (ССТV) Ван Бін, шэф-карэспандэнт Міжнароднага радыё Кітая ў Расіі Шэн Цзынцзын, а таксама карэспандэнт карпункта ў Маскве газеты «Жэньмінь Жыбаа» Чжан Сяудун абмеркавалі з в. а. дырэктара РІКК прафесарам Аляксандрам Гардзеям перспектывы беларуска-кітайскіх адносін у сферы адукацыі і культуры. Гасці наведлі заняткі па кітайскай мове для слухачоў курсаў РІКК БДУ.

КАНФЕРЭНЦЫЯ па развіцці цэнтра «Інстытут нямецкіх даследаванняў» УМС прайшла ў БДУ 16–17 студзеня.

Яе вёў д-р Герберт Асельмаер з Гільдэсгеймскага ўніверсітэта. У першы дзень з партнёрамі з Германіі абмяркоўвалася праведзеная праца, а таксама быў распрацаваны план дзейнасці цэнтра.

На наступны дзень адбылася сустрэча з першым прарэктарам БДУ Міхаілам Жураўковым і з нямецкімі партнёрамі ў Мінску: Германскай службай акадэмічных абменаў, Інстытутам імя Гётэ ў Мінску, нямецкім эканамічным клубам, прадстаўніцтвам нямецкай эканомікі ў Рэспубліцы Беларусь і інш.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Жыццёвыя эцюды прафесара Нікольскага

За сваю 90-гадовую гісторыю ўніверсітэт назасіў шмат памятных дат. Пазнаёміцца з некаторымі з іх дапамагае раздзел «Адзін дзень у гісторыі» на афіцыйным сайце ўніверсітэта. 65 гадоў таму (30 снежня 1946) прафесар М. М. Нікольскі быў абраны членам-карэспандэнтам Акадэміі навук ССРСР. Гэты нарыс прысвечаны жыццю і дзейнасці аднаго з самых яркіх прадстаўнікоў саўвядучай інтэлігенцыі...

Гісторыя навукі – гэта не толькі гісторыя пэўных навуковых адкрыццяў, гіпотэз, тэарэм, але і гісторыя канкрэтных людзей, якія здолелі пакінуць след не толькі ў якой-небудзь галіне навукі, але і ва ўсёй чалавечай супольнасці. Адным з такіх вядомых прадстаўнікоў быў Мікалай Міхайлавіч Нікольскі – навуковец, спадчына якога да гэтага часу выклікае цікавасць спецыялістаў, а яго жыццёвыя перыпетыі могуць скласці аснову рамана. У гісторыю айнаўнай навукі ён увайшоў як заснавальнік беларускай школы ўсходназнаўства.

13 лістапада 1877 г. у Маскве ў сям'і вядомага навукоўца-ўсходназнаўца М. В. Нікольскага нарадзіўся сын Мікалай, які пасля стане выдатным бібліястам, гісторыкам Усходу і рэлігіі. У 1896 г. Мікалай Міхайлавіч з залатым медалём скончыў гімназію і паступіў на гісторыка-філалагічны факультэт Маскоўскага ўніверсітэта, па заканчэнні якога яму ўдалося атрымаць месца выкладчыка ў Маскоўскай жаночай гімназіі імя В. Ф. Прапаповай.

У рэвалюцыйным 1905 г. Нікольскі ператварыў сваю кватэру ў большавіцкую яўку, распаўсюджваў нелегальныя газеты. Аднак захапленне рэвалюцыйнымі пльнямі не перашкаджала навуковай кар'еры. Яшчэ да пачатку Першай сусветнай вайны малады ўсходназнавец паспеў выдаць навуковыя працы «Цар Давід і псалмы», «Старажытны Ізраіль» і «Старажытны Вавілон».

Пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі выкладаў у Сацыялістычнай акадэміі грамадскіх навук у Маскве, а затым добраахвотна перабраўся ў Смаленск, дзе быў адкрыты дзяржаўны ўніверсітэт. Ужо восенню 1919 г. Нікольскі становіцца рэктарам гэтай навучальнай установы.

А ў 1921 г. адкрываецца БДУ, і прафесар па запрашэнні першага рэктара ўніверсітэта У. І. Пічэты пераязджае ў Мінск. Адрозна па прыездзе Мікалай Міхайлавіч стаў адным з арганізатараў вышэйшай адукацыі на беларускай зямлі. На яго плечы ў 1922 г. легла адказнасць за арганізацыю новага, педагагічнага, факультэта. Пад кіраўніцтвам Нікольскага, як аўтарытэтнага навукоўца, праходзіў разгляд заяў з просьбай аб прыёме на працу ў БДУ ад тых, хто жадаў працаваць у Мінску на выкладчыцкай пасадзе. Так, у верасні 1923 г. дзякуючы яму на працу ва ўніверсітэт быў прыняты этнограф Ісаакі Абрамавіч Сербай. Мікалай

Наркамасветы БССР 16 мая 1924 г. зацвердзіла яго на пасадзе дэкана педагагічнага факультэта БДУ. Першае, што зрабіў Нікольскі на гэтай пасадзе, стала запрашэнне ў Мінск выдатнага хіміка з Кіева М. А. Прыляжаева, а таксама барацьба за адстойванне маёмасці і аўдыторнага фонду ад прэтэнзій з боку Цэнтральнай партыйнай школы.

Галоўная мэта, дзеля якой Нікольскі і перабраўся ў Мінск, была навуковая-асветніцкая. Менавіта педагагічная і навукова-даследчая дзейнасць з'яўляліся ключавымі характарыстыкамі Нікольскага як выдатнага гісторыка. Так, за 1922/23 навуч. год М. М. Нікольскі на розных аддзяленнях педфака і факультэта грамадскіх навук прачытаў курсы па гісторыі Усходу, гісторыі ранняга хрысціянства, гісторыі Ізраіля, гісторыі старажытнаўраўскай літаратуры, вёў семінары па Пяцікніжжы, гісторыі Усходу. За гэты час ён надрукаваў артыкулы «Керубы па даных Бібліі і ўсходняй археалогіі», «Сляды магчнай літаратуры ў кнізе псалмоў», сумесна з Д. А. Жарыным надрукавана трэцяе выданне кнігі «Мінуўшына вакол нас», а таксама для часопіса «Новы Усход» падрыхтаваў артыкул «Іўдзейскія манахі VII стагоддзя».

Нельга пакінуць незаўважаным і эпізод дзейнасці прафесара па адстойванні інтарэсаў БДУ ў працэсе станаўлення яго вучэбнай базы. Практычна першым заданнем, якое было даручана Нікольскаму асабіста рэктарам У. І. Пічэтам і якое мела агульнаўніверсітэцкае значэнне, была камандзіроўка ў Смаленск для адбору БДУ кніг і музейных рарытэтаў. Прафесар зрабіў усё магчымае для таго, каб неабходнае абсталяванне было дастаўлена ў Мінск.

У лютым 1931 г. Мікалай Міхайлавіч быў абраны дзейным членам Акадэміі навук БССР і прызначаны кіраўніком секцыі этнаграфіі Інстытута гісторыі. А ў 1934 г. Нікольскі ўзначаліў кафедру гісторыі Старажытнага свету на толькі што створаным гістфаку. У Мінску Нікольскі сур'ёзна захапіўся этнаграфіяй беларусаў і вывучыў

беларускую мову. Адна за адной выходзілі яго кнігі «Міфалогія і абраднасць валачобных песень», «Жывёлы ў звычаях, абрадах і вераваннях беларусаў». Але сапраўдным захапленнем навукоўца заставалася гісторыя Усходу. У 1932 г. у навуковых колах Еўропы пачалася палеміка пра характар старажытнаўсходніх грамадстваў. Нікольскі гучна заявіў пра сябе ў завочнай спрэчцы з даследчыкам Э. Мэерам. Сучасныя гісторыкі крытыкуюць іх абодвух...

Прозвішча прафесара стала шырока вядомым за межамі ўніверсітэта, і, здавалася, ён незаменны: ад студзеня 1937 г. Мікалай Міхайлавіч пачынае ўзначальваць Інстытут гісторыі АН БССР, у 1938 г. яму было прысвоена ганаровае званне заслужанага дзеяча навукі БССР.

Раніцу 22 чэрвеня 1941 г. прафесар правёў за пісьмовым сталом – рыхтаваў артыкул, прысвечаны 20-годдзю БДУ. Апоўдні даведаўся па радыё пра пачатак вайны. Ужо праз два дні Мінск палаў. Мікалай Міхайлавіч разам з сям'ёй вырашыў сысці з горада пешшу, але не атрымаўся. Пазней навуковец успамінаў: «На шашы нам давялося бясконцую колькасць разоў класціся ў канавы пры налётах варожай авіяцыі. Прамоклі нас крозь, галодныя і знясіленыя, спыніліся мы на ноч пад падстрэшкам вясковага хлява. А на досвітку міма ўжо ішлі варожаыя войскі».

Вярнуўшыся ў акупаваны Мінск, прафесар стаў беспрацоўным і жыў з продажы рэчаў. Менавіта тады, употай ад усіх, ён пачаў пісаць новую кнігу па гісторыі Фінікіі, вынікам яго працы пасля сталі два выданні: «Прыватнае землеўладанне і землярэстанне ў старажытным Двурэччы» і «Эцюды па гісторыі фінікійскіх абшчынных і земляробчых культур». Любімая праца дапамагла перажыць цяжкі час. Узімку 1942 г. Нікольскі праз сяброў пазнаёміўся з партызанскім разведчыкам «Ванем». У жніўні 1943 г. партызаны вывезлі Нікольскіх з Мінска. Прафесар ведаў, што горш ужо не будзе: «Дзіўнае пачуццё валодала мною. Заўтра я сяду, пакіну тут

маю бібліятэку ў 3 тыс. кніг, з якімі я зжыўся, якія будуць незваротна для мяне страчаныя, пакіну звычайнае становішча, хатнюю ўтульнасць. Я не толькі спакойны, я радуюся!» Прафесар узяў з сабой толькі канспекты лекцый і самыя неабходныя кнігі. У лясной зямлянцы дапісаў манаграфію і дапамагаў свайму палітруку весці заняткі. У снежні 1943 г. самалёт даставіў Нікольскага ў Маскву, дзе Мікалай Міхайлавіч адрозна пачаў выконваць свае службовыя абавязкі дырэктара Інстытута гісторыі АН БССР. За час знаходжання ў эвакуацыі ён пачаў ствараць кнігу па гісторыі Беларусі з найстаражытнейшых часоў. Разам з У. І. Пічэтам і А. М. Панкратовай быў створаны падрабязны пералік глаў, пачаўся пошук аўтарскага калектыву.

У сакавіку 1944 г. спецыяльны самалёт даставіў Нікольскага на падмаскоўную станцыю Сходня, дзе працаваў эвакуяваны БДУ. Там прафесар ізноў узначаліў сваю кафедру. А праз паўгода ўніверсітэт вярнуўся ў вызвалены Мінск.

30 снежня 1946 г. М. М. Нікольскі быў абраны членам-карэспандэнтам Акадэміі навук ССРСР. У 1947 г. – дэпутатам Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

Ужо па вяртанні прафесар пачаў працу над стварэннем манаграфіі «Паходжанне і гісторыя беларускай вясельнай абраднасці». Яна была напісана ў 1948 г., але беларускі фалькларыст І. В. Гутараў знайшоў у гэтай працы фрэйдзізм, і ўвесь тыраж 1948 г. быў знішчаны. Спартрэбнасць ўмяшанне самых уплывовых этнографіаў Мінска і Масквы, каб манаграфія выйшла ў свет у 1956 г.

Цікава таксама ведаць, якім быў прафесар Нікольскі па-за навукай. Па ўспамінах яго родных і сяброў, гэта быў чалавек вялікай дабрыні і спагадлівасці да чужой бяды. Рабіў так, як падказвалі сэрца і розум, хоць усе добра ведалі, што за такія добрыя ўчынкi можна расплаціцца жыццём. Гэтая яго характэрная рыса – мужнасць – выяўлялася ў вельмі складаных перыяды сталінскіх рэпрэсій 1930-х гг., у гады Вялікай Айчыннай вайны.

Сярод мноства захапленняў М. М. Нікольскага варта вылучыць працяглае пешыя шпачыры з фотаапаратам. Былі зроблены 2 скрыні фатаграфій, якія, на вялікі жаль, згарэлі ў вайну. Прафесар быў вялікім аматарам музыкі, вечарамі ён садзіўся і іграў на раялі. Дарэчы, раяль да гэтага часу стаіць у кватэры № 3 па вул. К. Маркса, 30. Акрамя ўсяго іншага, Мікалай Міхайлавіч пісаў вершы, рабіў пераклады з нямецкай. Нездарма кажуць, што таленавіты чалавек таленавіты ва ўсім...

У снежні 1957 г. адбылося апошняе публічнае выступленне прафесара Мікалая Міхайлавіча Нікольскага, а ў 1959 г. яго не стала. Бясспрэчна, ён з'яўляўся чалавекам сваёй эпохі, выбітным прадстаўніком навуковай інтэлігенцыі. Мікалай Міхайлавіч стаў легендай яшчэ пры жыцці, яго працы ўвайшлі ў залаты фонд беларускай навукі, а яго ўклад у развіццё БДУ нельга пакінуць незаўважаным.

Кацярына ЧАРНЯЎСКАЯ,
супрацоўнік музея гісторыі БДУ

Мікалай Нікольскі з калегамі на гістарычным факультэце

МАЛАДАЯ НАВУКА

Стыпендыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь на 2012 год прызначаны 10-ці таленавітым маладым навукоўцам з БДУ. Лаўрэаты: кандыдат эканамічных навук **Вераніка Альханакта**, кандыдаты фізіка-матэматычных навук **Вадзім Баяў і Сяргей Дудзін**, кандыдат палітычных навук дацэнт **Алена Ільіна**, кандыдаты фізіка-матэматычных навук дацэнты **Канстанцін Казадаеў, Сяргей Лысенка і Сяргей Шчарбакоў**, кандыдаты эканамічных навук дацэнты **Вольга Малашэнкава і Ганна Побаль**, кандыдат геаграфічных навук **Людміла Факеева**. Віншуем!

КАБ УДАСКАНАЛІЦЬ СЯБЕ І НАВАКОМЕ

Кандыдат эканамічных навук Вераніка АЛЬХАНАКТА, адна з прэзідэнцкіх стыпендыятаў, унёсена, што эканоміка не такая сучасная навук, як пра яе думаюць, а эканамісты ні ў якім разе не фінансавыя калькулятары.

Сапраўды, глядзячы на Вераніку, цяжка ўявіць, што гэта прыгажуня ў сваёй практыцы карыстаецца такімі метадамі даследавання, як навуковае абстрагаванне, абгульненне, параўнальны і рэспектыўны аналіз, графічны і сістэмны аналіз і г. д. Аднак яна пераканана, што валоданне пэўнымі навуковымі інструментамі дазваляе атрымаць уласнае бачанне эканамічнай праблемы, і не толькі.

Вераніка заўсёды прыслухоўваецца да суразмоўцы, стараецца ўнікнуць у яго клопаты, хоць яны паўсядзённымі і далёкімі ад навуковай дзейнасці. Яе парады і словы падтрымкі блізім заўжды своечасовыя і дарэчныя. Стасункі з людзьмі, жаданне падзяліцца ведамі з іншымі робяць педагогічную дзейнасць у БДУ для Веранікі Альханакта вельмі прыцягальнай. Яна памятае кожнага свайго студэнта. «Некаторых забыць проста немагчыма, асабліва калі яны маюць звычайку не ў тэрмін здаваць свае працы», – жартуе Вераніка. У гэтым выпадку студэнт зведвае ўсю сур'ёзнасць патрабаванняў маладой выкладчыцы.

Вераніка сама стараецца быць на ўзроўні. Навуковыя пошукі ў

сферы эканомікі дапамагаюць ёй самавыразіцца і самаўдасканаліцца.

Яе дысертацыя мае назву «Эканамічны змест і асаблівасці развіцця рынку правоў на забруджванне навакольнага асяроддзя». Даследавання ў гэтую тэму ў нашай краіне робіцца няшмат. «Справа ў тым, што многія разглядаюць навакольнае асяроддзе як штосьці знешняе ў дачыненні да эканомікі і грамадства, а таму і не цікавяцца, – распавядае Вераніка Альханакта. – Між тым эканоміка – гэта не толькі навука пра тое, як зарабляць грошы. Другім яе немала-

важным складнікам з'яўляюцца веды і вопыт у галіне вядзення гаспадаркі, як нацыянальнай, так і асабістай. Дзейнасць па ахове навакольнага асяроддзя можа таксама прыносіць грошы. Можна і трэба развіваць экалагічны бізнес у Беларусі на тым узроўні, як гэта прынята ў эканамічна развітых краінах».

Вераніка лічыць, што мэтай любога чалавека з'яўляецца ўдасканаленне не толькі сябе, але і асяроддзя сваёй жыццядзейнасці. На яе думку, чалавецтва павінна жыць у гармоніі з прыродай, даваць здаровых дзяцей і пакінуць ім у спадчыну не забруджаныя таксічнымі рэчывамі экалагічныя сістэмы, як гэта назіраецца, а чыстыя землі, ваду і паветра. Таму свае эканамічныя тэорыі яна не пасрэдна звязвае з такімі паняццямі, як чысціня і прыгажосць. А гэта ўжо вельмі па-жаночы: чыста і прыгожа ў доме, чыста і прыгожа ў думках, чыста і прыгожа ў паўсядзённым жыцці...

Наогул, жанчына ў эканоміцы для сямя Веранікі ўжо звыклая з'ява. Яе маці таксама эканаміст і працуе бухгалтарам. Сямейныя традыцыі якраз і сталі для Веранікі вышэйшым момантам падчас выбару будучай прафесіі. Раней блізікі і сябры атаясамлівалі яе з дызайнам. У 1999 г. яна нават стала лаўрэатам года ў намінацыі «Дэкаратыўна-прыкладная творчасць і дызайн» на конкурсе ў Рэспубліканскім палацы дзяцей і моладзі. Зараз той час яна ўзгадвае з усмешкай і ўдзячнасцю. Менавіта тады яе навучылі творча пады-

ходзіць да любой справы. А гэта вельмі запатрабавана ў навуцы. Ды і зацікаўленасць дызайнам у яе заўсёды ішла поруч з захапленнем матэматыкай. У школе яна займалася ў матэматычным класе. Вераніка дагэтуль памятае выкладчыка падрыхтоўчага аддзялення БДУ Міцянкава Вадзіма Іванавіча, які любіў гаварыць, што матэматыка дапамагае прывесці ў парадак думкі і супакоіць нервы, вучыць думаць лагічна і рацыянальна. І цяпер Вераніка, ужо навукоўца і выкладчык кафедры тэарэтычнай і інстытуцыйнальнай эканомікі эканамічнага факультэта БДУ, сама заўважае, што матэматыка і логіка дапамагаюць чалавеку ажыццявіць яго любы творчы памкненні і робяць іх рэалістычнымі.

Сям'я і навуковая кар'ера сталі для яе магчымымі яшчэ і дзякуючы паразуменню паміж блізімі людзьмі. Яе муж Альханакта Амар Жрайд закончыў аспірантуру БДУ і з'яўляецца кандыдатам эканамічных навук. Ён таксама вывучае метады кіравання народнай гаспадаркай і таму добра ведае, з якімі намаганнямі звязана праца ў гэтай галіне. Хоць на яго радзіме Іарданіі жанчына цэніцца больш як хатняя гаспадыня, ён не перашкаджае навуковым інтарэсам сваёй жонкі. А яе ў сваю чаргу не так даўно зацікавілі этычна арыентаваныя мадэлі развіцця, адной з якіх з'яўляецца ісламская эканоміка. Вераніка ўпэўнена, што гэтыя звесткі павінны стаць неад'емнай часткай ведаў кваліфікаванага фінансіста.

Ганна ЛАГУН

АБ'ЯВЫ

БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ
УНІВЕРСІТЭТАБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС
НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

ЗАГАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: стылістыкі і літаратурнага рэдагавання, тэлебачання і радыёвяшчання;

ПРАФЕСАРА КАФЕДРЫ неарганічнай хіміі;

ДАЦЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: экалагічнага і аграрнага права, тэарэтычнай і інстытуцыйнальнай эканомікі, заалогіі, мікрабіялогіі, фізіялогіі і біяхіміі раслін, арганічнай хіміі, фізічнай электронікі і нанатэхналогіі, стылістыкі і літаратурынага рэдагавання, сацыялогіі журналістыкі, рускай мовы, рускай літаратуры;

СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: тэарэтычнай і інстытуцыйнальнай эканомікі, эканамічнай інфарматыкі і матэматычнай эканомікі, арганічнай хіміі, радыяцыйнай хіміі і хіміка-фармацэўтычных тэхналогіі, гісторыі Беларусі новага і найноўшага часу, нямецкай мовы, сацыялогіі журналістыкі, рускай мовы, рыторыкі і метады выкладання мовы і літаратуры;

ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: тэорыі і гісторыі дзяржавы і права, гісторыі Беларусі новага і найноўшага часу, нямецкай мовы, раманскага мовазнаўства, рускай мовы;

АСІСТЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: агульнай экалогіі і метады выкладання біялогіі, электрахіміі.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня агульнага аб'ява.

Адрас: 220030, г. Мінск, вул. Бабруйская, 5а, упраўленне кадраў.

Тэл. 209-54-36.

НДІ ПРЫКЛАДНЫХ ФІЗІЧНЫХ
ПРАБЛЕМ ІМЯ А. Н. СЕЎЧАНКІ
БДУАБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС
НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:

СТАРЭЙШАГА НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІКА лабараторыі лазернай плазмдынамікі па спецыяльнасці «радыёфізіка» (01.04.03);

СТАРЭЙШАГА НАВУКОВАГА СУПРАЦОЎНІКА лабараторыі аптычных якасцяў паўправаднікоў па спецыяльнасці «радыёфізіка» (01.04.03).

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня агульнага аб'ява.

Дакументы накіроўваць на адрас: г. Мінск, вул. Курчатава, 7.

Тэл.: 212-48-43.

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

Па ініцыятыве рэктарата ў газеце ўводзіцца новая рубрыка «Нашы юбіляры», у якой раз на месяц мы будзем віншаваць выкладчыкаў (пачынаючы з пасады дацэнта і вышэй) і навуковых супрацоўнікаў (якія маюць вучоную ступень). Спіс усіх імянінікаў размешчаны на сайце БДУ www.bsu.by ў рубрыцы «Пра ўніверсітэт» / «Нашы юбіляры».

1 студзеня

Макарава Тамара Іванаўна, прафесар кафедры экалагічнага і аграрнага права, доктар юрыдычных навук

2 студзеня

Пірожнік Іван Іванавіч, дэкан геаграфічнага факультэта, доктар геаграфічных навук, прафесар
Сасно Уладзімір Аркадзевіч, дацэнт кафедры гісторыі Беларусі старажытнага часу і сярэдніх вякоў, кандыдат гістарычных навук

5 студзеня

Таяноўская Ірына Уладзіміраўна, загадчык кафедры рыторыкі і метады выкладання мовы і літаратуры, кандыдат педагогічных навук, дацэнт

6 студзеня

Лобач Віктар Іванавіч, дацэнт кафедры матэматычнага мадэлявання і аналізу даных, кандыдат фізіка-матэматычных навук

8 студзеня

Салавей Таццяна Генадзьеўна, дацэнт кафедры паліталогіі, кандыдат філасофскіх навук

9 студзеня

Антаневіч Анатоль Барысавіч, прафесар кафедры функцыянальнага аналізу, доктар фізіка-матэматычных навук

12 студзеня

Калядка Іван Мікалаевіч, загадчык кафедры грамадзянскага працэсу і працоўнага права, кандыдат юрыдычных навук, дацэнт

14 студзеня

Якуба Святлана Міхайлаўна, дацэнт кафедры сучаснай беларускай мовы, кандыдат педагогічных навук

21 студзеня

Куляшоў Андрэй Канстанцінавіч, загадчык НДЛ фізікі іонна-плазменнай мадыфікацыі цвёрдых целаў, кандыдат фізіка-матэматычных навук

23 студзеня

Кавалёнак Таццяна Васільеўна, дацэнт кафедры англійскай мовы гуманітарных факультэтаў

24 студзеня

Вальвачоў Аляксандр Мікалаевіч, вядучы навуковы супрацоўнік НДЛ інфармацыйных тэхналогіяў і камп'ютарнай графікі, кандыдат тэхнічных навук

Арлова Алена Мікалаеўна, дацэнт кафедры матэматычнага мадэлявання і аналізу даных, кандыдат фізіка-матэматычных навук

27 студзеня

Ільінкава Наталля Іванаўна, дацэнт кафедры вышэйшай матэматыкі і матэматычнай фізікі, кандыдат фізіка-матэматычных навук

28 студзеня

Аўсянкін Валерый Аляксандравіч, дацэнт кафедры фізічнага выхавання і спорту, кандыдат педагогічных навук, дацэнт

Паводле інфармацыі
упраўлення кадраў БДУ

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Візіт кітайскіх журналістаў у РІКК БДУ – АНТ, 21.by, СТБ (16.01).

Калядны вечар у Інстытуце тэалогіі БДУ – БелТА, АНТ, 21.by (13.01).

Выстава кітайскіх мастакоў у мінскім Палацы мастацтваў, арганізаваная РІК імя Канфуцыя БДУ – БелТА (13.01, 16.01), 21.by (13.01), «Мінск-новости», БТ, tvr.by (16.01), «Рэспубліка» (17.01).

Гутарка з прарэктарам па эканоміцы і інвестыцыях БДУ Уладзімірам Панарадавым – «СБ–Беларусь сегодняя», sb.by, 21.by (13.01).

Калядныя выступленні лялечнага тэатра Інстытута тэалогіі БДУ – БелаПАН, naviny.by, 21.by (08.01).

Пра новы падручнік па гісторыі беларускай журналістыкі расказвае яго аўтар – доктар гістарычных навук прафесар Інстытута журналістыкі БДУ Алег Слуга – «Звязда», zvyazda.minsk.by (06.01).

Перамога каманды ліцэя БДУ на гарадскім турніры юных фізікаў – «Мінск-новости» (05.01).

Гутарка з начальнікам Цэнтра міжнародных сувязяў і развіцця тэалагічнай адукацыі Інстытута тэалогіі імя святых Мяфодзія і Кірылы БДУ Рыгорам Даўгялам – «Настаўніцкая газета» (05.01).

Пяць галоўных падзей у БДУ ў 2011 г. вачыма рэктара – «Інтэрфакс» (28.12.11).

Беларускія палярнікі, сярод якіх супрацоўнік Нацыянальнага навукова-даследчага цэнтра маніторынгу азонасферы БДУ Віктар Дзёмін, у Антарктыдзе – БелаПАН, 21.by, naviny.by, date.bs (23.12.11); «Рэспубліка», 21.by (14.01).

Падпісанне дамовы аб супрацоўніцтве паміж БДУ і Ваеннай акадэміяй – БелТА, tut.by, 21.by (23.12.11).

Дні адчыненых дзвярэй у БДУ ў зімовыя школьныя канікулы – «Інтэрфакс» (23.12.11).

Гутарка з выкладчыкам кафедры псіхалогіі ФФСН БДУ Маргарытай Фабрыкант – «Настаўніцкая газета» (22.12.11).

Пра выкладанне ў Інстытуце журналістыкі БДУ спецыяльнасці «ваенная журналістыка» – «Звязда» (21.12.11).

Супрацоўнікі абсерваторыі БДУ каментуюць наступленне астранамічнай зімы – БелТА, open.by (21.12.11).

Навукова-тэхнічнае супрацоўніцтва БДУ з ВУ і навуковымі арганізацыямі В'етнама – «Настаўніцкая газета» (20.12.11).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

ВІНШУЕМ!

Падведзены вынікі конкурсу «Студэнт года БДУ»

У намінацыі «Навука» сярод студэнтаў гуманітарных спецыяльнасцяў перамог студэнт 5 курса гістарычнага факультэта **Яўген Луферчык**, які вывучае палітыку расійскага ўраду на польскіх тэрыторыях у XIX ст. Яго цікавасць да прычын паўстання 1830 г. і ўплыву грамадскай думкі на палітыку знайшла ўвасабленне ў 17 публікацыях і ўдзеле ў разнастайных канферэнцыях, шматлікіх узнагародах у конкурсах навукова-даследчай працы студэнтаў, і на гэтым Яўген спыняцца не збіраецца – яго вабіць магістратура і магчымаць працягнуць свае даследаванні. Апрача гэтага, ён імкнецца паляпшаць сучаснае грамадства праз далучанасць да студэнцкага савета па якасці адукацыі.

Яшчэ адзін лаўрэат намінацыі «Навука» – сярод студэнтаў прыродазнаўчых спецыяльнасцяў. **Павел Чулкін** на 4 курсе хімічнага факультэта працуе над новым метадам выяўлення малых канцэнтрацый іонаў у растворах, а таксама шукае больш эфектыўны шлях ператварэння сонечную энергію ў

электрычную – для гэтага трэба паменшыць супраціўленне ў сонечнай батарэі, зрабіць яе танчэйшай і, пажадана, таннейшай. У гэтай працы ў Паўла багата канкурэнтаў, важна адсочваць дасягненні сусветнай навукі, таму малады навуковец наведвае шмат міжнародных канферэнцый, напрыклад, Свірыдаўскія чытанні, нанамітынг – што знаходзіць адлюстраванне ў шматлікіх публікацыях, у тым ліку ў рэцэнзаваных нашым ВАКам выданнях.

У намінацыі «Спорт» перамагла студэнтка 3 курса юрыдычнага факультэта **Ксенія Санковіч** – заслужаны майстар спорту па мастацкай гімнастыцы, член нацыянальнай алімпійскай зборнай, прызёр этапаў Кубка свету, чэмпіянату свету і Еўропы, бронзавы прызёр Алімпійскіх гульняў 2008 г. Юрыдычная адукацыя прывабіла спартсменку сваёй шматграннасцю – на прыкладзе свайго таты, адваката, Ксенія пабачыла, што юрыспрудэнцыя «ахоплівае ўсё». Аднак вучыцца на юрфаку няпроста, асабліва калі адна трэнерка зраніцы і адна – звечара. Тым не

Яўген Луферчык

менш на ўсе пары, на якія паспявае, Ксенія ходзіць, акадэмічны адпачынак браць не хоча, каб не расставалася са сваёй дружнай групай. Высокі тэмп жыцця дзяўчыне падабаецца: калі ўвечары падаеш спаць узнямозе, значыць, дзень прайшоў не дарма.

Пяцікурсніца юрыдычнага факультэта **Вераніка Саковіч** завая-

Павел Чулкін

вала прыз у намінацыі «Культура». За апошнія тры гады яна тройчы была лаўрэатам фестывалю эстрады БДУ, уразіўшы ўсіх у арыгінальным размоўным жанры, а як старшыня студэнцкага саюза факультэта і камісіі прафбюро факультэта па праектнай дзейнасці і культурна-асветніцкай рабоце далучылася да арганізацыі культурнага жыцця – на яе рахунку правядзенне такіх святаў, як Дзень першакурсніка, «Фабрыка зорак», «Містэр юрфак», «Багіня Феміда», Баль выпускнікоў, Дзень нараджэння факультэта і інш. Пры гэтым сярэдні бал дзяўчыны – 9, бо, упэўнена Вераніка, трэба ўмець сумяшчаць усё, а калі дорыш свята людзям – і ў самой на душы свята.

Выраз Како Шанэль: «Колькасць гадзін у сутках залежыць толькі ад Вас» – згадвае і **Ніна Богуш**, прызнаная «Лідарам факультэта» – яшчэ адна гадаванка юрфака, старшыня тутэйшага ССЯА, які займаецца папулярнасцю дасягненняў студэнтаў (выбірае студэнта года юрыдычнага факультэта, абнаўляе базу даных найлепшых студэнтаў на сайце факультэта, арганізуе сустрэчу маці гэтых студэнтаў з

Ксенія Санковіч

кіраўніцтвам факультэта і да т. п.), падтрымкай валанцёрскага руху «Цуд», у межах якога студэнты што-тыдзень наведваюць дзіцячыя дамы, наладжвае дыялог студэнтаў і адміністрацыі праз дыскусійны клуб «Эксперт». Працы і энергіі ў маладога лідара столькі, што яна паспявае паралельна атрымліваць другую вышэйшую адукацыю (фінансіста ў Інстытуце бізнесу і менеджменту адукацыі).

«Лідар універсітэта» **Ірына Гудзько** пачынала таксама з паляпшэння працы свайго, гуманітарнага, факультэта, які заканчвае ў гэтым годзе. Аднак некаторыя арганізаваныя яе каманды праекты выйшлі за межы факультэта, а то і ўніверсітэта – напрыклад, праект Butterfly стаў жаданым гасцем на розных гарадскіх імпрэзах. У кіраванні часам Ірына дапамагае папярэдняя сярэдняя спецыяльная адукацыя – многія дысцыпліны ёй вучыць ужо не трэба – а таксама вольнае наведванне, дазволенае рэктарам. Далейшае жыццё наш лідар бачыць па-ранейшаму звязаным з любімым універсітэтам: уладкоўваецца на працу ў Студгарад БДУ.

Вераніка Саковіч

Ніна Богуш

Ірына Гудзько

СТУДЭНЦКІ ІНТАРЭС

Грошы на добрыя справы

Падведзены вынікі першага этапу конкурсу моладзевых праектаў БДУ. 11 студэнцкіх праектаў падтрыманы грантамі ў памерах ад паловы да чатырох мільёнаў. На што пойдучы універсітэцкія грошы? Распавядае метадыст аддзела моладзевых праграм і праектаў УВРМ і каардынатар конкурсу Наталля Капацэвіч.

Праект Butterfly гуманітарнага факультэта прапануе дадаць у жыццё альма-матар яркіх фарбаў – маляваць папараць-кветкі ды іншую сімволіку БДУ проста на целах наведнікаў універсітэцкіх імпрэз. Гэткі бодзі-арт карыстаецца папулярнасцю: у холе Палаца спорту падчас мінулага Дня першакурсніка выстройваліся чэргі ахвотных адчуць аднасць з універсітэтам літаральна на сваёй скуры.

Знайшлі падтрымку два праекты тэалагаў: у Інстытуце тэалогіі мяркуецца стварыць музей Бібліі, а студэнты інстытута арганізуюць для розных факультэтаў лекцыі пра сям'ю і шлюб як процівагу грамадзянскаму сужыхарству.

Пабольшае дзякуючы конкурсу праектаў і на яшчэ адзін музей – *виртуальны этнаграфічны*, даступны для ўсіх у інтэрнэце, і створыць яго ініцыятыўная група з гістарычнага факультэта на аснове этнаграфічнай калекцыі факультэцкага музея-лабараторыі.

Праект Інстытута журналістыкі «Брама мар» – конкурс літаратурнай творчасці студэнтаў, які другі год запар раскрывае літаратурныя таленты ў студэнцкім асяродку і зводзіць дэбютантаў са слыннымі майстрамі мастацкага слова – таксама быў палічаны вартым падтрымкі.

Прадстаўлены факультэтам даўніверсітэцкай адукацыі праект «Планета сяброў» імкнецца аб'яднаць замежнікаў вакол БДУ ў вольны час – цяпер культурніцкія су-

стрэчы розных нацый у інтэрнатах займаюць свой цэнтр, музычны, і мікрафоны да яго: вядома ж, вялікую і магутную мову лягчэй засвоіць пры выкананні песняў.

Сярод грамадскіх арганізацый і органаў самакіравання БДУ, якія прапанавалі свае праекты паляпшэння жыцця студэнцкага і грамадскага, лідарам стаў студэнцкі савет па якасці адукацыі – ажно тры іх праекты былі адобраны журы конкурсу. *Дэбат-клуб* разам з аратарскае майстэрства студэнтаў і навучыць іх аргументацыі; *праект «БДУ для будучых пакаленняў»* уцягне ў інтэлектуальныя і спартыўныя гульні насельнікаў дзіцячых дамоў і адорыць іх кнігамі, а *лекторый па эксперыментальнай фізіцы* (дадатковыя заняткі, якія будуць праводзіць самі студэнты для сваіх калег) зачаруе будучых фізікаў магіяй святла ды іншымі, неверагоднымі толькі на першы погляд, з'явамі фізічнага свету.

Яшчэ адзін праект для дзетак з нешчаслівым лёсам арганізуе БРСМ – «Казкі з дзяцінства» – да-

брачыны канцэрт, дзе сумесныя нумары прадставяць студэнты БДУ і дзеці з дзіцячых дамоў. Ужо цяпер ідуць рэпетыцыі нумароў, кожная з якіх сама па сабе вялікая падзея для малых.

Нарэшце, савет старастаў БДУ зладзіць свята і для сябе: іх праект «Дзень старасты БДУ» парадзе самых руплівых студэнтаў, дапаможа звярнуць увагу на старастаў – плануецца абраць найлепшага старасту ва ўсім універсітэце, а для гэтага будзе правярана ўся папярэдняя работа кожнага кандыдата і яго па-

пулярнасць у аднагрупнікаў.

Добрыя ідэі ў БДУ цэняць – і ствараюць спрыяльны клімат для іх рэалізацыі: да студэнцкага энтузіязму дадаецца матэрыяльная база (грант) і крыху кантролю (па кожным гранце студэнты будуць рабіць справаздачу). Па выніках рэалізацыі будзе вызначаны найлепшы праект БДУ, аўтары якога атрымаюць і матэрыяльнае заахвочванне і ўсеагульную пашану. А жыццё ва ўніверсітэце стане яшчэ крыху ярчэйшым. Эх, хіба самой які праект зладзіць?..

Матэрыялы паласы падрыхтавала Маргарыта АЛЯШКЕВІЧ

Міхаіл АРЦЕМ'ЕЎ:

«У НАВУЦЫ МАЛА ПЕРНІКАЎ»

У канцы мінулага года былі апублікаваныя даныя сусветнай навуковай базы Scopus, згодна з якімі загадчык лабараторыі наняхіміі НДІ ФХП БДУ доктар хімічных навук Міхаіл АРЦЕМ'ЕЎ стаў самым цытуемым беларускім навукоўцам за апошнія 5 гадоў. Мы высветлілі, як ён сам ставіцца да дадзенага факта, пагаварылі пра цяжкасці ў яго працы і ва ўсёй навуцы, а таксама пра перспектывы маладых.

Фота: Генадзь КРАСЮК/СБГА

– Міхаіл Валянцінавіч, наколькі нечаканым стала для Вас гэта прызнанне, і ці паўплывала яно на Вашу працу?

– Шчыра кажучы, абсалютна нічога не змянілася. Да такіх рэчаў трэба ставіцца асабліва ўтылітарна. Рэйтынг для мяне – гэта тэхнічны параметр, які паказвае статус і кваліфікацыю даследчыка. Камусьці гэта можа не падабацца, але лепшага механізма навуковага супольнасць яшчэ не прыдумала. Ёсць нейкая агульнапрынятая матэматычная працэдура абліку частаты спасылкаў на той ці іншы артыкул з улікам імпакт-фактару часопіса і да т. п. У выніку кожны навуковец, які публікуецца ў міжнародных рэйтынговых часопісах, павышае свой персанальны рэйтынг (т. з. індэкс Хірша – Рэд.). І гэта аб'ектыўна велічыня. Навуку нельга дзяліць на рускую, беларускую і г. д. Яна абсалютна інтэрнацыянальная як паводле тыпу задач, якія вырашае, так і па паходжанні саміх даследчыкаў.

Сам рэйтынг цікавіў мяне толькі пры падачы заяўкі на які-небудзь міжнародны грант або праект і ў выпадку публікацыі. Навуковая публікацыя – гэта верыфікацыя вашай навуковай дзейнасці. Мала адкрыць штосьці новае і цікавае, неабходна яшчэ даказаць навукавай супольнасці, што гэта важныя, рэальныя і ўзнаўляльныя эфекты (а не як у выпадку з халодным тэрмамадам*).

У гуманітарных навук, якія займаюцца лакальнымі пытаннямі, свае крытэрыі. Таму трэба ставіцца да гэтых рэйтынговых рэчаў вельмі акуратна. Але прыродазнаўчыя навукі вырашаюць глабальныя праблемы, таму і ацэньвацца павінны глабальна. Галоўнае тут, калі ўзяць, напрыклад, біямедыцыну, да якой мы маем дачыненне ў нашых даследаваннях, – гэта ўзровень задач і рэсурсы, неабходныя для іх вырашэння, аднолькава вялікія, як у Амерыцы, так і ў Беларусі. Нельга перамагчы рак, укладшы ў гэтую справу капейкі ў Беларусі, калі ў Амерыцы на гэта выдаткоўваюць мільярды долараў. Цудай не бывае.

– Але ж антыбіётыкі вынайшлі выпадкова...

* Халодны ядзерны сінтэз (ХЯС) – верагоднасць ажыццяўлення ядзернай рэакцыі сінтэзу ў хімічных (атамна-малекулярных) сістэмах без значнага нагрэву працоўнага рэчыва. Вядомыя ядзерныя рэакцыі сінтэзу праходзяць пры тэмпературах у мільёны кельвінаў.

Паведамленне хімікаў Марціна Флайшмана і Стэнлі Понса пра ХЯС – ператварэнне дэйтэрыю ў трыцій або гелій ва ўмовах электролізу на паладзевым электродзе, якое з'явілася ў сакавіку 1989 г., нарабіла шуму, але не знайшло пацвярджэння. Калі за справу ўзяліся «самавітыя лабараторыі», напрыклад, Прынстона, усё стала на свае месцы. Абышлася гэтая праверка, як прызнаваў Nature, у 50 млн долараў.

Пасля нядач у 1989 г. і фальсіфікацыі вынікаў у 2002 г. «халодны тэрмамад» трывала зарэкамендаваў сябе як псеўданавука. Аднак з 2008 г., пасля публічнай дэманстрацыі эксперыменту з электрахімічнай ячэйкай Есіякі Аратой з Осакага ўніверсітэта пра халодны ядзерны сінтэз загарылі зноў. Аднак большасць хімікаў і фізікаў спрабуюць знайсці альтэрнатыўнае (не ядзернае) тлумачэнне з'явы, тым больш што інфармацыі пра нейтронае выпраменьванне не паступала. Напрыклад, уласцівасці крышталічнай рашоткі паладыя.

Здагадак пра магчымасць ХЯС пакуль не знайшла пацвярджэння і з'яўляецца прадметам пастаянных спекуляцый, аднак гэтая галіна навукі дасюль актыўна вывучаецца.

– Выбачайце, гэта калі ж было? На заранку біятэхналогіі і біямедыцыны, калі навуковыя адкрыцці літаральна валяліся пад нагамі. Цяпер засталіся толькі складаныя і вельмі складаныя задачы, якія патрабуюць значных рэсурсаў для іх рашэння. Хто не ўкладвае сур'ёзныя сродкі ва ўласную навуку, не можа разлічваць на значны вынік у выглядзе новых ведаў, матэрыялаў і тэхналогій.

Для мяне адзіна важны крытэрыі якасці маёй навуковай працы – гэта меркаванне такіх жа навукоўцаў, як я, фізікаў, хімікаў, біёлагаў з розных краін. Калі паважны калега кажа мне: «Ага, вось тут ты памыліўся, а вось гэтую працу зрабіў добра», – гэта я шаную. Гэта таксама стаўлюся да рэйтыngu – я цвяроза ацэньваю свае магчымасці, свае поспехі і няўдачы. Ведаю: тут я спрацаваў напаяўсілы, а тут зрабіў усё, што мог, а тут недапрацаваў з тых ці іншых прычын. Усё. Гэта для мяне важней, чым нейкія рэйтынжавыя рэчы і да т. п.

– А чаму адбываюцца недапрацоўкі?

– У пераважнай большасці з-за адсутнасці неабходных рэсурсаў. Гэта каласальная праблема, і не толькі для беларускай навукі. Беларусь – небагатая еўрапейская краіна, яна не можа падтрымліваць такі ўзровень фундаментальнай навукі, як у Германіі ці Амерыцы. Для даследавання нанасруктур нам патрэбны электронныя правасвечальны мікраскоп сусветнага класа, коштам ад 2 млн еўра. Без яго рабіць значныя адкрыцці і друкавацца ў часопісах узроўню Nature немагчыма. І гэта толькі адзін клас неабходных інструментаў, а іх дзясяткі.

Для вырашэння гэтых задач у той жа Еўропе і Амерыцы і існуе сістэма грантаў. Людзі канкуруюць па якасці пададзеных праектаў і іх агульнага рэйтыngu. Еўрапейская фундаментальная праграма вылучае мільярды еўра ў год, і яны разбіваюцца на шмат кірункаў, дзе кожны грант важаць па некалькі мільёнаў еўра. Гэтага дастаткова, каб вырашыць вельмі сур'ёзныя

задачи. Людзі ведаюць гэтыя правілы. Выйграў – атрымаў грошы, не выйграў – шукай сабе іншае прымяненне. Таму там рэйтынг іграе вялікую ролю, а тут – ніякай.

Яшчэ такі момант: насамрэч мой персанальны індэкс – недзе 25 – адпавядае ўзроўню сярэдняга нямецкага прафесара. Чым ганарыцца? Напрыклад, сусветны топ хімікаў-матэрыялазнаўцаў узначальвае прафесар Чарльз Лібер, у якога індэкс Хірша роўны 388. А вось у Дзмітрыя Талапіна – нашага былога аспіранта, а цяпер прафесара Чыкагскага ўніверсітэта – 88. Андрэй Рогач – таксама былы супрацоўнік нашай лабараторыі, а зараз прафесар у Ганконгу, мае 52. Відавочна, што ў нас мазгі не горшыя, чым у заходніх навукоўцаў. Усё залежыць ад умоў і рэсурсаў.

– Як завязалася Ваша міжнароднае супрацоўніцтва?

– У 1994 г. я пазнаёміўся з прафесарам Ульрыкай Вагон з ўніверсітэта Карлсруэ (Германія). Мы сталі займацца сінтэзам і даследаваннем уласцівасцяў паўправадніковых нанакрышталёў (мая асноўная тэматыка). Гэты напрамак тады толькі пачынаўся. Я сінтэзаваў узоры, прыезджаў у Германію, і там мы даследавалі іх рознымі аптычнымі метадамі. Потым яна пераехала ў Дортмунд, а ў 2006 г. стала прафесарам Тэхнічнага ўніверсітэта Берліна.

Пасля ў мяне склаліся кантакты з групай з Францыі – яны цяпер мае асноўныя калабаранты. З імі працуем па біямедыцынскім прымяненні паўправадніковых нанакрышталёў. Яшчэ ў мяне шматгдовае супрацоўніцтва з расіянамі – у Маскве гэта Інстытут біяарганічнай хіміі, у Пецярбургу – дзяржаўны ўніверсітэт механікі і аптыкі. Ды і тут у нас працы хапае.

– У спісе Вашых асноўных прац, размешчаных на сайце, пераважаюць сумесныя публікацыі з замежнымі калегамі, і прычым у апошнія гады...

Калі меркаваць па публікацыях, самым плённым у мяне атрымаўся якраз 2011 год – прыкладна 10 артыкулаў у м/н часопісах.

Але валавы паказчык тут не самы галоўны – найбольшае задавальненне можа прынесці ўсё адно адзін артыкул – на яго могуць спасылацца, могуць і не, але ты разумееш: гэта сапраўды класная праца, і не было зроблена ніякіх памылак. Напрыклад, у Дортмундзе мы пачалі серыю прац па кампазітных нанасруктурах у выглядзе сферных аптычных мікразэзанатараў (маленькіх пластыкавых мікразсфер) з паўправадніковымі нана-

крышталямі ўнутры. Тады мы прыдумалі адну прыгожую ідэю і дамагліся вельмі добрага выніку, паспеўшы апублікавацца паперадзе аднаго вядомага амерыканскага прафесара. Навука без такой канкурэнцыі не навука. Яшчэ сучасная навука – гэта мазгавы здэк. Вось прыдумаць нешта такое ну проста няўяўнае і рэалізаваць гэта. Усе табе кажуць: што за трызненне, а ты гэта робіш. Год 2001/02 быў вельмі паспяховым. Я тады працаваў у Германіі па двух напрамках: сам сінтэзаваў узоры і стаяў ля станка, то бок займаўся аптычнымі эксперыментамі ночы напролёт. Калі ты сваімі рукамі атрымліваеш патрэбны вынік і адразу на экране бачыш, як крывая ідзе патрэбным чынам – зведваеш сапраўдную асалоду.

У 1999 г. я 8 месяцаў стажыраваўся ў Масачусецкім тэхналагічным інстытуце, які ўваходзіць у пяцёрку найлепшых ВНУ свету. І гэты перыяд даў мне бяспэжны вопыт. Ні ў воднай краіне свету, нават у Амерыцы, навуковец не працуе абсалютна ізалявана. Любая навука інтэрнацыянальная. І амерыканскія, і нямецкія, і французскія прафесары – яны ўсе каперуюцца.

Сучасная навука – надзвычай дарагая і выдатковая рэч. Сёння яе нельга рабіць адной краінай або адной групай. Любы вялікі еўрапейскі праект – 10–20 груп з розных краін. Амерыканцы таксама ўмеюць лічыць грошы: калі мы спецыялісты фізікі-оптыкі, навошта нам яшчэ займацца сінтэзам нанакрышталёў. Вось ёсць група ў Германіі, давайце мы з ёй аб'яднаемся. Для мяне асабліва пасля паездкі ў Амерыку стала зразумела, як функцыянае сусветная навука і як трэба працаваць, каб быць паспяховым навукоўцам.

Рэцэптаў тут няма: 1. Надзвычайнае вынаходлівасць розуму – вы ўвесь час павінны думаць пра навуку – што цікавага тут яшчэ можа быць – прыдумаць і рэалізаваць у эксперыменце. 2. Шмат чытаць. Я праглядаю каля 1 тыс. часопісных артыкулаў у год на англійскай мове. 3. Строга планавая ахвяравальная праца. Сучасная навука – гэта дакладны план, таму што навука кімсьці фінансуецца. Для атрымання грошай ты павінен спачатку давесці, што твая ідэя цікавая гэтым і гэтым, і на выхадзе можа быць такі важны навуковы вынік, прычым у вызначаных тэрмінах. Калі ты гэта не выконваеш, то ў наступны раз табе нічога не дадуць. 4. Англійская ад зубоў!!! І тэхнічная і размоўная. Сучасная навука – гэта бесперапынны працэс зносінаў з калегамі па ўсім свеце.

– Раскажыце падрабязней пра Вашы навуковыя пошукі...

– Наша лабараторыя займаецца некалькімі праблемамі. Асноўныя навуковыя прыярытэты наступныя: па-першае, оптыка нанасруктур, стварэнне матэрыялаў на аснове паўправадніковых нанакрышталёў з унікальнымі аптычнымі ўласцівасцямі, якія можна было б прымяняць у лазернай оптыцы і ў тэлекамуніцыях, а таксама ў сонечнай энергетыцы. Тут мы супрацоўнічаем з Піцерам і з немцамі. Ёсць у нас і яшчэ пэўныя задумкі, але гэта пакуль сакрэт. Другі вялікі блок – гэта біямедыцынскія дадаткі ў супрацоўніцтве з французамі і з Масквой. Мы спрацоўваем новыя дыягнастычныя прынцыпы,

метады і матэрыялы для ранняй дыягностыкі раку, інфекцыйных і бактэрыялагічных захворванняў, некаторых спецыфічных захворванняў, тыпу хваробы Альцгеймера. Мы спрабуем замяніць традыцыйныя арганічныя фарбавальнікі (індыкатары) на нашы нанакрышталі, таму што яны больш стабільныя, больш яркія – яны не выгараюць і паказваюць устойлівы сігнал, асабліва пры дэтэктаванні адзінкавых бялкоў.

Сучасная навука вельмі спецыялізаваная. Я займаюся, напрыклад, распрацоўкай метадаў сінтэзу нанакрышталёў з неабходнымі ўласцівасцямі, каб мае калегі біяфізікі прышылі патрэбныя біямалекулы і распрацавалі метады дэтэкцыі. Праца выразна сегментавана, тут усім займацца аднаму чалавеку немагчыма. Вось два нашы асноўныя напрамкі дзейнасці.

– Якая сітуацыя з кадрамі? Ці далучаеце Вы да працы студэнтаў?

– Цяпер у нас 11 штатных супрацоўнікаў, з іх 3 кандыдаты навук і адзін доктар. Прынцыпова прыцягваем як мага больш маладых даследчыкаў (студэнтаў, магістрантаў, аспірантаў). У нас тры падгрупы ў лабараторыі, у маёй працуюць два студэнты. Прычым яны заняты ў рамках рэальных кірункаў. Калі чалавек запатрабаваны, ён і працуе на парадак лепш. Хоць знайсці добрага студэнта няпроста, але без моладзі ўсё вельмі хутка закісае. Іх падрыхтоўка патрабуе вялікіх часавых выдаткаў, але ад гэтага атрымліваеш задавальненне. Зразумела, што палова з гэтых студэнтаў не затрымаецца ў навуцы, але ў тых, хто застаецца, будзе прыйстойны зачын для аспірантуры.

Наогул, колькасць маладых людзей, якія жадаюць займацца навукай, прыкладна аднолькавая ва ўсе часы – гэта генетычнае. 5% чалавек нястрымна цікаўныя ад нараджэння – ім цікава рабіць нешта новае. А вось як гэта рэалізаваць? Займанне навукай зараз у нас, на жаль, не дае дастатковых матэрыяльных выгод, якія дазваляюць адхіліцца ад бытавых праблем. Ёсць складанасці з сучасным абсталяваннем, рэактываў мала, адпаведна моладзь (я не кажу пра нашу лабараторыю) трапляе ў асноўным на нецкавыя задачы, і вельмі многія расчароўваюцца.

Але сустракаюцца і мэтанакіраваныя, якія жадаюць тут рабіць цікавую навуку, прайсці добрую школу, можа, нават абараніцца і знайсці высокаплатную навуковую працу за мяжой. Калі хоча і можа, чаму б і не ўладкаваць у вядомую еўрапейскую або амерыканскую групу, каб ён працягваў расці, але праз нейкі час, як у выпадку з кітайскімі спецыялістамі ў Амерыцы, вяртаўся назад з вопытам.

Мая парада крэатыўнай моладзі, якая хоча ісці ў навуку, добра бранька падумаць у тым сэнсе, што праца катаржная, а пернікаў мала, але калі ўжо вырашылі, то ісці да канца і шукаць любыя магчымасці для ўласнай рэалізацыі. У навуцы 5% рамантыкі, а 95% – цяжкая штодзённая праца, і трэба дакладна планавальваць кожны свой крок да мэты, якую хочацца дасягнуць у жыцці.

Свята ў кожны дом!

Напярэдадні навагодніх святаў пярвічная прафсаюзная арганізацыя студэнтаў БДУ традыцыйна разгарнула шырокамашабную акцыю-віншаванне. Былі задзейнічаны дзясяткі студэнтаў, якія добраахвотна ахвяравалі сваім часам толькі дзеля аднаго – падарыць святочны настрой тым, хто ў гэтым мае асаблівую патрэбу.

Адкрыла шэраг навагодніх мерапрыемстваў акцыя «Дзед Мароз прыходзіць у дом». На працягу трох дзён прафсаюзныя актывісты ў касцюмах Дзеда Мароза і Снягуркі віншавалі дзяцей студэнтаў, магістрантаў і аспірантаў. Зазірнулі казачныя персанажы і ў госці да сем'яў супрацоўнікаў універсітэта, якія пражываюць у інтэрнаце.

Сумесна з грамадскім аб'яднаннем «Альтэра» прафкам студэнтаў БДУ зладзіў маленькае свята для дзяцей-інвалідаў і маладых інвалідаў Мінска. На працягу тыдня актывісты наведвалі дамы, дзе жывуць такія дзеці, і пакідалі ў іх часцінку свайго душэўнага цяпла і дабрны. Самай лепшай узнагародай для актывістаў сталі шчаслівыя вочы дзяцей-інвалідаў, у жыцці якіх, на жаль, мала сапраўды святочных дзён.

Апошняй стала паездка ў сацыяльны прытулак вёскі Станькава, без якой ужо некалькі гадоў не абходзіцца ні адзін Новы год у прафсаюзнага актыву. Асабліва цесныя адносіны склаліся з дзеткамі з прытулку ў студэнтаў хімічнага факультэта. Дарэчы, менавіта хімікі ў свой час і былі ініцыятарамі гэтага мерапрыемства.

Сёлета пры падтрымцы ППА студэнтаў БДУ яны працягнулі тварыць дабро. Прытулку перададзена 5 пакетаў з цацкамі і дзіцячымі кнігамі, 6 пакетаў з адзеннем. На суму больш за 2,5 млн руб. набыты

канцылярскія рэчы, прадметы гігіены і салодкія падарункі. Вядома, віншаванне было б няпоўным без навагодняга прадстаўлення і зносін у нефармальнай атмасферы, чаго дзеткі заўсёды чакаюць трапятліва.

Прафкам студэнтаў БДУ не спыняецца на дасягнутым і пастаянна павялічвае спіс акцый, якія рыхтуе. Падтрымка маладых сем'яў, клопат пра дзяцей і мацярынства – адзін з асноўных напрамкаў працы ППА студэнтаў БДУ. Хіба гэтага калінебудзь будзе шмат?

Кацярына КЕРЭМША

Навагоднія абдымкі

Студэнты эканамічнага факультэта валанцёрскага руху БРСМ БДУ «Абдымкі» зладзілі навагодняе свята выхаванцам Цэнтра дзённага знаходжання інвалідаў Заводскага раёна Мінска – гэта чулыя, шчырыя людзі, бязмерна ўдзячныя ўжо за тое, што да іх проста прыехалі. У той дзень да хлопцаў і дзяўчат прыехалі магі, Машачка, Марфуша, выдатная Зорачка і Святы Мікалай Угоднік, вядомы сёння як Дзед Мароз.

Існуе такое паданне. Жылі 3 сястры, якія аднойчы збыднелі, і адзінае, што ім заставалася рабіць – маліцца. Пачуўшы гэта, Свяціцель уначы таемна падкінуў у трубу дома мяшчок з золатам і так выратаваў усіх ад голаду. З той пары атрыбутам Дзеда Мароза стаў мяшчок з падарункамі. Золата ўпала ў панчохи, якія сушыліся ля каміна. Адсюль пайшоў звычай у ноч перад днём памінання святога Мікалая ставіць да дзвярэй чаравікі і вешаць панчохи ля ложка, каб раницай знайсці ў іх падарункі. Дарослыя сталі апранацца ў манеры святога Мікалая – адзенне епіскапа – і кій насіць, каб сыграць ролю добрага святога. Яны хадзілі з хаты ў хату, пытаючыся, ці добра там паводзілі сябе дзеці, і раздавалі падарункі.

Такую гісторыю распавялі студэнты сваім выдатным гледачам і не памыліліся ў выбары сцэнарыя. Маляўнічае і эмацыянальнае прадстаўленне выклікала шчырыя ўсмешкі і гучныя апладысменты. Святочны дзень працягнуўся гульнямі і падарункамі ад святога Мікалая Угодніка.

Цуды адбываюцца кожны дзень. Гэта не стамляюцца даказваць студэнты нашага ўніверсітэта з чулымі сэрцамі і душой. Разам мы робім свет крышачку дабрэйшым і цяплейшым.

Наталля КАПАЦЭВІЧ

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Падзяка за грамадскі парадак

За добрасумленную службу па забеспячэнні аховы грамадскага парадку ліст падзякі начальніка міліцыі грамадскай бяспекі ўпраўлення ўнутраных спраў Адміністрацыі Маскоўскага раёна Мінска Віктара Шэйліка атрымала тэрытарыяльная добраахвотная дружба БДУ.

У яе складзе 70 хлопцаў і дзяўчат розных факультэтаў ВДУ, якія на працягу мінулага года сумесна з супрацоўнікамі патрульна-паставай службы ахоўвалі парадак і бяспеку ў Маскоўскім раёне горада.

Камандзір – студэнт 4-га курса гістфака Яўген Раўдановіч.

Тэрытарыяльная добраахвотная дружба БДУ створана ў 2005 г. Асноўнымі функцыямі ТДД БДУ з'яўляецца ўдзел у ахове грамадскага парадку, у прафілактычных мерапрыемствах, у захаванні пажарнай бяспекі, ахове навакольнага асяроддзя на тэрыторыі Маскоўскага раёна. Усё гэта ажыццяўляецца шляхам патрулявання і выступаўлення пастоў на тэрыторыі раёна, шляхам правядзення індывідуальнай выхаваўчай працы з правапарушальнікамі, а таксама шляхам тлумачэння грамадзянам заканадаўства Рэспублікі Беларусь.

Прыярытэтай задачай тэрытарыяльнай добраахвотнай дружны БДУ з'яўляецца актыўны ўдзел у забеспячэнні правапарадку ў Беларускай дзяржаўнай універсітэце для бяспекі розных універсітэцкіх і факультэцкіх мерапрыемстваў (напрыклад, Vivat student, розныя мерапрыемствы, якія праводзяцца ўніверсітэтам і факультэтам у начныя забавуляльныя клубы, турыстычныя злёты і г. д.). Тэрытарыяльная добраахвотная дружба БДУ актыўна супрацоўнічае з іншымі моладзевымі арганізацыямі БДУ, а таксама са службай бяспекі ўніверсітэта.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ

Павел Быкаў, Сяргей Клішэвіч, Аляксандр Іванісаў

Лідары года

Пярвічная арганізацыя БРСМ БДУ перамагла ў раённым аглядзе-конкурсе «Лідар года-2011». На мерапрыемстве падводзіліся вынікі дзейнасці арганізацый і навучальных устаноў у рэалізацыі дзяржаўнай праграмы моладзевай палітыкі.

БДУ стаў лідарам у некалькіх намінацыях: «Найлепшы валанцёрскі рух», «Найлепшы моладзевы праект», «Найлепшая пярвічная арганізацыя ГА «БРСМ». Прыемна адзначыць, што, акрамя агульнака-

манднага заліку, 9 сяброў БРСМ БДУ былі адзначаны граматамі Адміністрацыі Маскоўскага раёна Мінска, а начальнік штаба працоўных спраў БРСМ БДУ пяцікурснік геафака Аляксандр Іванісаў за працу па арганізацыі другаснай занятасці моладзі ў вольны ад вучобы час атрымаў грамату ад Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта.

Конкурс арыентаваны на стварэнне і забеспячэнне аптымальных умоў для развіцця моладзевай ініцыятывы, лідарскіх якасцяў і раскрыццё творчага і арганізатарскага патэнцыялу студэнтаў.

Юлія ШАБЛОЎСКАЯ

Першыя сярод юных фізікаў

Каманда ліцэя БДУ стала абсалютным пераможцам XVIII гарадскога турніру юных фізікаў, у якім удзельнічалі 14 камандаў.

На самую высокую прыступку п'едэстала паднялася зборная адзінаццацікласнікаў ліцэя Белдзяржуніверсітэта. Дыпламы другой ступені ўручылі камандам ліцэя Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта і дзевяцікласнікам ліцэя БДУ. На трэцяй пазіцыі разумнікі і разумніцы з гімназій № 4, 22, 29 і СШ № 218.

ІНТЭЛЕКТУАЛЬНА КАШТОЎНАЯ ПРАФЕСІЯ

**«БЕЛАРУСКАЯ
ЖУРНАЛІСТЫКА» – НОВАЕ
ПАКАЛЕННЕ СУЧАСНАЙ
ВУЧЭБНАЙ ЛІТАРАТУРЫ**

У выдавецтве БДУ ў серыі «Класічнае ўніверсіцэкае выданне» выйшаў з друку падручнік «Беларуская журналістыка» прафесара **Алега СЛУКІ**, які фундаментальна даследуе гісторыю айчынных СМІ. Змест падручніка аб'ядноўвае некалькі навучальных дысцыплін: друкаваных перыядычных выданняў, гісторыі заснавання і развіцця беларускага радыё, нацыянальнага тэлебачання, кнігадрукавання, інфармацыйных агенцтваў, заканамернасцяў развіцця і функцыянавання нацыянальнай публіцыстыкі і г. д.

Праца над кнігай працягвалася каля 20 гадоў. Спачатку былі выданы тры змястоўныя вучэбныя дапаможнікі з грыфам Міністэрства адукацыі. Пасля на іх аснове былі створаны рэцэнзуемы падручнік «Беларуская журналістыка». Матэрыялы для даследавання ўзяты ў бібліятэках Мінска, Масквы, Санкт-Пецярбурга, Вільнюса, Кіева, Нідэрландаў. Алегу Георгіевічу даводзілася першаму праглядаць сігнальныя нумары многіх рэдкіх выданняў. Кожны нумар газеты адкрываў для яго адзін дзень з мінулага жыцця грамадства і звязваў з цяперашнім.

Падручнік «Беларуская журналістыка» – гэта новае пакаленне сучаснай вучэбнай літаратуры. Нездарма кніга прысвечана 90-годдзю БДУ.

Публіцыстычнае слова на Беларусі спачатку ўзнікла як прамоўніцкае майстэрства. З'яўленне

Алег Слукі

ў 1563 г. на тэрыторыі Беларусі першай газеты-аднадзёнкі «Навіны грозныя а жаласлівыя...» – важная грамадская з'ява і каталізатар развіцця асветы і культуры. Гэта стала працягам традыцыі нацыянальнай культуры, закладзенай яшчэ ў часы Ефрасінні Полацкай, Кірылы Тураўскага, Клімента Смалляча і працягвалася ў часы Міколы Гусоўскага, Францыска Скарыны, Сымона Буднага, Васіля Цяпінскага. Розныя перыяды развіцця беларускага народа знайшлі адлюстраванне ў газетах «Віленскі вестник», «Мужыцкая праўда», першых легальных друкаваных беларускіх выданнях пачатку XX ст.

У «Беларускай журналістыцы» даследаваны палітычныя, рэлі-

гійныя, грамадскія, афіцыйныя і іншыя беларускія выданні, якія выходзілі на працягу XVI – пачатку XXI стагоддзяў. Характарыстыка вызначальных перыядаў развіцця беларускага друку грунтуецца на аналізе зместу найбольш значных газет і часопісаў, якія істотна паўплывалі на фарміраванне нацыянальнай свядомасці.

Аўтар прааналізаваў працэс развіцця сучаснай інфармацыйнай прасторы, які вядзе ад пачатку 1990-х гг., пасля абвешчання незалежнай беларускай дзяржавы, і працягваецца сёння.

«У СУЧАСНЫХ СМІ ПАВІННА ПУЛЬСАВАЦЬ СВЕЖАЯ ДУМКА»

«Журналістыка кожнай гістарычнай эпохі – каштоўная сацыяльная з'ява, своеасаблівая біяграфія пакаленняў беларускага народа, энцыклапедыя лёсавызначальных падзей у жыцці грамадства і асобных людзей», – лічыць Алег Слукі.

Як прыклад развіцця беларускай камунікацыі ён прыводзіць творчыя здабыткі XX ст., калі пасля рэвалюцыі 1917 г. склалася сістэма нацыянальнай перыядыкі, а «газета прыйшла ў кожную гарадскую кватэру і вясковую хату». Менавіта ў савецкі час была створана сетка рэспубліканскіх, абласных, раённых выданняў, часопісаў, газет. Перыядычны друк упершыню загарварыў з чытачом на роднай мове. Загучала вобразнае мастацкае слова вядомых публіцыстаў і пісьменнікаў Кузьмы Чорнага, Кандрата Крапівы, Андрэя Александровіча, Платона Галавача, Цішкі Гартнага і іншых. Яны выхоўваліся на творчасці Янкі Купалы і

Якуба Коласа, якія сталі прызнанымі майстрамі слова яшчэ ў дакстрычніцкі час.

Публіцыстыка беларускіх пісьменнікаў вызначала глыбінны змест перыядычнага друку, ставіла перад грамадствам вострыя праблемы, фарміравала высокія прынцыпы прафесійнай журналісцкай этыкі і нацыянальнай культуры. Сярод беларускіх журналістаў шмат сапраўдных талентаў. Алег Георгіевіч вылучае Героя Савецкага Саюза Уладзіміра Амелянюка – рэдактара падпольнай газеты «Звезда» ў час Вялікай Айчыннай вайны. Ён заўважае, што сучасным журналістам ёсць у каго вучыцца высокаму прафесійнаму майстэрству.

У падручніку падрабязна даследуецца сучасныя СМІ – а гэта вельмі складаная справа. «Журналістыка незалежнай Беларусі – прынцыпова новая старонка сучаснай гісторыі, дзе адбываюцца вялікія змены ў грамадскай свядомасці, грамадска-палітычным і сацыяльна-культурным жыцці. Дэмакратызацыя ўсіх сфер жыцця ўнесла кардынальныя змены ў працэс камунікацыі. Сёння выходзяць афіцыйныя і неафіцыйныя СМІ, выданні розных партый і грамадскіх рухаў, газеты і часопісы друкуюцца на многіх замежных мовах. Сродкі інфармацыі Беларусі сталі прагрэсіўным інстытутам фарміравання інвацыійнай думкі», – робіць выснову Алег Георгіевіч. Тое, што сёння можна назіраць у журналістыцы, на яго думку, працэс грамадзянскага росту: «Каб прыйсці да аб'ектыўнага ўсведамлення нейкага факта або падзеі ў журналістыцы, трэба падрыхтавацца да гэтага і журналісту: набыць патрэбныя ве-

ды, узняць сваю свядомасць на належны ўзровень. А гэта адбываецца ў працэсе сталення».

Прафесар мяркуе, што толькі творчасць выведзе грамадства на шлях устойлівага развіцця. І моцны кампанент творчасці ён бачыць у першую чаргу ў масавай прафесіі, якой становіцца журналістыка ў апошні час. «Самыя цікавыя ідэі часцей за ўсё спачатку з'яўляюцца ў грамадска-палітычнай публіцыстыцы. А затым ужо аналізуюцца навукай і ўкараняюцца ў вытворчасці. Гэта і ёсць інвацыійны шлях развіцця нашага грамадства. Таму журналістыка апошнім часам і стала інтэлектуальна каштоўнай прафесіяй, культуралагічнай галінай і адным з моцных фактараў сацыяльна-эканамічнага развіцця ў краіне», – лічыць Алег Слукі.

Ён падкрэслівае, што ў сучасных сродках масавай інфармацыі, у тым ліку на радыё і тэлебачанні, павінна пульсаваць свежая думка і абмяркоўвацца новыя ідэі. «У адваротным выпадку грамадская думка пачне абганяць меркаванні і погляды, якія прапануе прэса», – падсумоўвае свае разважанні аўтар падручніка.

На сёння ў краіне дзейнічае разгалінаваная сістэма камунікацыі еўрапейскага ўзроўню. Зарэгістравана больш за 1 400 перыядычных выданняў, функцыянуюць сучасныя радыё і тэлебачанне, развітая сетка інтэрнэту. «Беларуская журналістыка» будзе карысным дапаможнікам для студэнтаў і выкладчыкаў, супрацоўнікаў СМІ, якія вывучаюць заканамернасці фарміравання інфармацыйнага грамадства.

Ганна ЛАГУН

МІЖНАРОДНЫЯ СУВЯЗІ

Кітаістыка на філалагічным факультэце БДУ

На сучасным этапе ў нашай краіне назіраецца актыўная міжнародная супрацоўніцтва з Кітайскай Народнай Рэспублікай па ўсіх напрамках: эканамічным, грамадска-культурным, адукацыйным, што абумоўлівае значную патрэбу ў падрыхтоўцы кампетэнтных спецыялістаў. Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт у гэтай справе выконвае пачэсную і адказную місію, рыхтуючы кадры для розных галін вытворчасці, навуцы і адукацыі.

Валоданне замежнымі мовамі з улікам спецыфікі дзейнасці выступае ў якасці найважнейшага сродку падтрымкі і пашырэння сацыяльных, эканамічных і культурных сувязяў з іншымі краінамі, руху дасягненняў беларускай навуцы, тэхнікі, вытворчасці на сусветнай арэне. Таму асабліва актуальнасць набывае навучанне кітайскай мове, літаратуры, культуры, што дазваляе павысіць прафесійную канкурэнтаздольнасць спецыялістаў, выпускнікоў ВУНУ, іх карысць у наладжванні новых партнёрскіх стасункаў.

На філалагічным факультэце БДУ з 2001 г. ажыццяўляецца навучанне студэнтаў па спецыяльнасці «Усходняя (кітайская) філалогія». Яны атрымліваюць кваліфікацыю «Філаг. Выкладчык кітайскай мовы і літаратуры, англійскай мовы. Перакладчык». Падрыхтоўка кадраў па дадзенай спецыяльнасці павінна вырашыць важныя задачы: па-першае, забяспечыць зменлівы рынак працы

кваліфікаванымі і функцыянальнымі пісьменнымі работнікамі; па-другое, задаволіць запатрабаванасць у перакладчыках і выкладчыках кітайскай мовы, што абумоўлена актыўнымі сувязямі Беларусі і Кітая.

Сучаснае жыццё вылучае свае прыярытэты ў адукацыйнай парадыме: не простае веданне фактаў, не ўменні і навыкі самі па сабе, а здольнасць выкарыстаць, прымяніць набытае; не аб'ём інфармацыі, а ўменне яе атрымліваць і мадэляваць; не пасіўнае выкарыстанне, а стварэнне і супрацоўніцтва, улік і развіццё індывідуальнасці. Такія зыходныя прынцыпы ў справе падрыхтоўкі студэнтаў спецыяльнасці «Усходняя (кітайская) філалогія» імкнуча рэалізаваць выкладчыкі філалагічнага факультэта. Першы выпуск студэнтаў-кітаістаў адбыўся ў 2006 г., другі – у 2011. Пачынаючы з 2006 г., БДУ штогод ажыццяўляе набор абітурыентаў па спецыяльнасці «Усходняя (кітайская) філалогія». Нашы выпускнікі вельмі запатрабаваныя і працуюць у гандлёва-прамысловых прадстаўніцтвах, консульствах, установах адукацыі рознага тыпу, на дзяржаўных і прыватных прадпрыемствах.

Важную задачу падрыхтоўкі кваліфікаваных спецыялістаў выконвала агульнаўніверсіцэцкая кафедра кітаязнаўства пры Рэспубліканскім інстытуце імя Канфуцыя, якая ў 2011 г. была рэарганізавана ў кафедру кітайскай філалогіі

Сустрэча студэнтаў кітайскай філалогіі БДУ з кіраўніцтвам Далянскага політэхнічнага ўніверсітэта

філалагічнага факультэта. Акрамя беларускіх спецыялістаў, штогод з беларускімі студэнтамі працуюць выкладчыкі з КНР, якія навучаюць усім тонкасцям кітайскай мовы. Прыярытэтная напрамак адукацыйнай і навуковай дзейнасці кафедры кітайскай філалогіі наступныя: праблемы выкладання кітайскай мовы і літаратуры, пытанні гісторыі і традыцыйнай культуры Кітая, кітайская мова ў сінхраніі і дыяхраніі, кітайска-ўсходнеславянскія моўныя і літаратурныя сувязі.

Акрамя змястоўных аўдыторных заняткаў, супрацоўнікі кафедры кітайскай філалогіі ладзяць культурныя мерапрыемствы, вечарыны, прысвечаныя традыцыям і здабыткам Кітая. Падчас вучобы сту-

дэнты праходзяць перакладчыцкую і педагогічную практыку, якія з'яўляюцца працягам навучальнага працэсу ў вытворчых умовах і праводзяцца на прадпрыемствах, ва ўстановах і арганізацыях, якія актыўна супрацоўнічаюць з Кітаем. Сярод іх – Міністэрства замежных спраў, Гандлёва-прамысловая палата, МАЗ, МТЗ, «Гомсельмаш» і інш. Адзначым, што студэнты-кітаісты, якія навучаюцца на філалагічным факультэце, не раз заваёўвалі прызавыя месцы ў разнастайных конкурсах, фестывалях, прысвечаных веданню гісторыі, культуры, мовы, мастацтва Кітая (сярод іх міжнародны конкурс «Кітайская мова – Мост»).

Студэнты аддзялення ўсходняй

(кітайскай) філалогіі маюць магчымасць павысіць свой адукацыйны і прафесійны ўзровень дзякуючы эфектыўнай сістэме акадэмічнага абмену з рознымі ўніверсітэтамі КНР (Пекін, Шанхай, Далян і інш.), а таксама магістарскім праграмам, якія закліканы ўдасканаліць моўную, краязнаўчую і культуралагічную кампетэнцыю навучэнцаў, фарміраваць іх практыка-арыентаваныя ўменні і навыкі.

Належную падтрымку беларускім студэнтам-кітаістам аказваюць Пасольства КНР, РІК імя Канфуцыя. На факультэце для навучання кітайскай мове функцыяную спецыялізаваны лінгафонны кабінет, які быў абсталяваны сучаснай камп'ютарнай, аўдыя- і відэатэхнікай за кошт кітайскага боку. Дзякуючы падтрымцы розных устаноў КНР, былі набыты слоўнікі, энцыклапедычныя даведнікі, падручнікі, дапаможнікі па кітайскай мове і літаратуры. Такое супрацоўніцтва дазваляе максімальна задаволіць патрэбы вучэбнага працэсу.

Такім чынам, на філалагічным факультэце БДУ кітаістыка прапісалася глыбока. Гэтая пазіцыя кіраўніцтва ўніверсітэта, філалагічнага факультэта знаходзіць паразуменне і падтрымку з боку Міністэрства адукацыі Беларусі і іншых дзяржаўных структур, якія спрыяюць станаўленню і развіццю кітаістыкі ў нашай краіне.

**Загадчык кафедры кітайскай
філалогіі дацэнт
М. М. ХМЯЛЬНІЦКІ**

Часопіс Nature пазначыў найважнейшыя падзеі і адкрыцці, якія абавязкова адбудуцца ў 2012 г.

ПАГАВОРЫМ ПРА ЗЯМЛЮ

У чэрвені навукоўцы, палітычныя дзеячы і актывісты ўсіх масцей збяруцца ў Рыа-дэ-Жанейра (Бразілія) на чацвёрты саміт ААН «Зямля», прысвечаны ўстойліваму развіццю і зялёнай эканоміцы. Канферэнцыя, несумненна, адна з найважнейшых экалагічных сустрэч 2012 г. – пройдзе праз 20 гадоў пасля падпісання Рамачнай канвенцыі ААН аб змяненні клімату, якое адбылося на першым саміце «Зямля» ў тым жа Рыа.

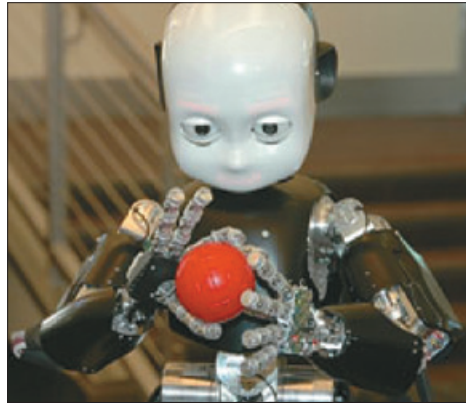
КРЫНІЦА МАРСІЯНСКАГА МЕТАНУ

У жніўні на Марс павінен прыляцець амерыканскі ровер «Цікаўнасць» (Curiosity). Апарат коштам \$ 2,5 млрд прызямліцца з выкарыстаннем наватарскай сістэмы, якая атрымала назву «нябесны кран», у кратары Гейла, дзе яму трэба будзе вывучыць горныя пароды, каб паспрабаваць разблытаць гісторыю вады на Чырвонай планеце. Станцыя таксама зоймецца метанам і пастараецца вызначыць, ці выпрацоўваецца газ геалагічнымі працэсамі або мікробным жыццём.

Працягваючы тэму астрабіялогіі, адзначым, што свет чакае ад касмічнага тэлескопа НАСА «Кеплер» выяўлення сапраўднага двайніка Зямлі, г. зн. экзопланеты адпаведнага памеру, размешчанай на арбіце сонцападобнай зоркі на адлегласці, прыдатнай для жыцця.

РОБАТЫ, МОЗГ ЦІ ГРАФЕН?

Шэсць даследчых праектаў пазмагаюцца за вядзючы гранты ад «Флагманскай схемы будучых і новых тэхналогій» Еўрапейскай камісіі. Два пераможцы будуць абвешчаны ў другой палове года. Яны атрымаюць па € 1 млрд (\$ 1,3 млрд) на працягу наступнага

дзевяцігоддзя. Сярод суіскальнікаў – праекты, прысвечаныя графену, робатам-кампаньёнам для адзіночкі, мадэляванню чалавечай дзейнасці і яе ўздзеяння на навакольнае асяроддзе ў планетарным маштабе, аўтаномным датчыкам карысных элементаў у адкідах, спосабам больш эфектыўнага ўкаранення новых навуковых даных у ахову здароўя і суперкамп'ютару для мадэлявання мозгу.

МАЯРАНАЎСКАЯ ТАЙМНІЦА

Вялікі адронны калайдар сёлета павінен сабраць дастаткова даных, каб пацвердзіць або выключыць існаванне самай простага формы базона Хігса – ключавой дэталі механізму ўзнікнення масы. Больш азартныя фізікі ставяць на выяўленне маяранаўскага ферміёна – гіпатэтычнай бязмасавай сутнасці, якая не валодае зарадам і здольная быць антычасціцай у адносінах да самой сабе.

ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ ДНК

Біёлагі ўжо зразумелі, што частка геному, якую грэблівая называюць залішняй ДНК, на-

самрэч мае сэнс. Аднак застаецца незразумелым, якія менавіта паслядоўнасці функцыянальныя і што менавіта яны робяць. Хутчэй за ўсё, адказ дасць праект ENCODE (Encyclopedia of DNA Elements, «Энцыклапедыя ДНК-элементаў») Нацыянальнага інстытута аховы здароўя ЗША, накіраваны на выяўленне ўсіх функцыянальных элементаў у геноме чалавека.

ФАРМАЦЭУТЫЧНЫЯ ПЕРСПЕКТЫВЫ

У 2012 г. завершыцца трэцяя фаза выпрабаванняў двух шматэлементаўных монокланальных антыцелаў для лячэння хваробы Альцгеймера – соланезумаба і бапінеўзумаба. Яны звязваюцца з бэта-амілоіднымі пептыдамі, якія ўваходзяць у склад бялковых бляшак, што выяўляюцца ў мозгу людзей, якія пакутуюць на гэту хваробу.

Варта згадаць, што ў новым годзе патэнтавую абарону страцяць такія блокбастары аптэчнага свету, як плавікс (клапідарэл), які пераапрацоўвае згортванне крыві, і антыпсіхатычны прэпарат сераквель (кветыяпін).

У ПОШУКАХ ТАЙМНІЧАГА ВОЗЕРА

Праз некалькі тыдняў расійскія даследчыкі плануецца завяршыць бурэнне ледніковага пакрыва Антарктыды і дабрацца да возера Усход – вялізнага прэснага вадаёма, размешчанага прыкладна на 3 750 м пад паверхняй. Навукоўцаў аддзяляе ад мэты 10–50 метраў лёду. Трэба паспець да канца лютага – перш чым скончыцца антарктычнае лета і кантынент пакіне апошні самалёт.

У красавіку японскае навуковае судна «Цікіо» адправіцца на выкананне іншага буйнога праекта: даследчыкі збіраюцца прасвідраваць падводны разлом, які ў мінулым годзе спарадзіў кашмарны землятрус «Тахоку» магнітудай 9,0.

Тэхналогіі–2012: пяць галоўных навінак года

2012-ы напэўна прынясе масу высокатэхналагічных сюрпрызаў. Але пра некаторыя навінкі сёе-тое ўжо вядома загадзя. Прапануем пяць галоўных хайтэк-рэчэй гэтага года – будучыя аб'екты жаданняў гаджэтаманаў і простых спажывцоў.

РЭЧ № 1 – WINDOWS 8

Дакладныя тэрміны выхаду на рынак новай версіі пакуль што самай папулярнай у свеце аперацыйнай сістэмы пакуль невядомыя. Магчыма, яна паступіць у продаж увосень 2012-га.

Многае пра Windows 8 ужо вядома. Аперацыйная сістэма будзе пабудавана па прынцыпе «два ў адным». Традыцыйны працоўны стол з кнопкай «Пуск» і ярлыкамі праграм і дакументаў будзе толькі часткай АС. «Фасадам» жа яе стане максімальна адаптаваны да сэнсарнага кіравання хатні экран з інтэрфейсам Metro, ужо вядомым па смартфонах з Windows Phone 7. Хутчэй за ўсё, двух тыпаў будучы і дадаткі – «планшэтная», адаптаваная да сэнсарнага ўводу з выглядам у стылі Metro, і звычайная, з традыцыйнымі аkenцамі, панэлямі інструментаў і меню.

Магчыма, акрамя сэнсарнага і традыцыйнага «мышаклавіятурнага» ўводу, новая аперацыйная сістэма Microsoft будзе падтрымліваць ўвод з дапамогай жэстаў (спатрэбіцца ПК-версія кантролера Kinect) і палепшанае галасавое кіраванне. У Windows 8 таксама з'явіцца ўбудаваная крама дадаткаў, аналагічная Mac AppStore на камп'ютарах Apple або Android Market на прыладах з мабільнай АС ад Google. Штатным браўзерам

стане Internet Explorer 10. У Microsoft абяцаюць цалкам новыя хуткасці – так, камп'ютар з новай платформай пасля «халоднага» запуску будзе гатовы да працы менш чым за восем секунд.

РЭЧ № 2 – IPHONE 5

У адрозненне ад Microsoft, у спецыяльным блогу якога літаральна штотыдзень пратакаліруюцца ход працы над Windows 8, Apple свае працоўкі трымае ў строгім сакрэце. Выявілася, што вонкава гэта той жа iPhone 4 узору 2010 г., толькі больш хуткі і функцыянальны.

Кампанія iPhone 5 да канца 2012 г. (а, магчыма, ужо вясной), бяспрэчна, складзе і «старэйшы брат» – планшэтнік iPad чарговага, трэцяга, пакалення. «Плеткары» ў адзін голас сцвярджаюць, што прылада будзе абсталювана дысплеем звышвысокага разрашэння, які будзе ў чатыры разы пераўзыходзіць экран цяперашняга iPad 2 па колькасці кропак. Кажуць таксама пра палепшаную камеру, падтрымку новых партоў, а таксама больш тонкі і лёгкі корпус.

РЭЧ № 3 – ДАСТУПНЫ «УЛЬТРАБУК»

Звыштонкія і лёгкія ноўтбукі новага пакалення – «ультрабукі» – спачатку з'явіліся ва ўнікальным выкананні Apple, затым былі пераасэнсаваныя асноўнымі вытворцамі ноўтбукаў з Windows, а ў 2012 г. яны будуць усё мацней прэтэндаваць на масавасць. Прылады вагой не больш за паўтара кілаграма і таўшчынёй не больш за два, а то і паўтара, сантыметра будуць няўхільна ўдасканальвацца і таннець. Ужо зараз самы даступны «ультрабук» ад Toshiba каштуе ў ЗША 800 долараў.

13-цалёвы MacBook Air каштуе амаль у

два разы даражэй, але канкурэнты гатовыя прапанаваць на траціну меншы цэннік за амаль аналагічнае прыстааванне. Праўда, ад высокага сабекошту падобных камп'ютараў пакуль можа сысці толькі Apple з яе велізарнымі аб'ёмамі вытворчасці ўсяго пары мадэляў. Астатнім непазбежна прыйдзецца на нечым эканоміцы – альбо выкарыстоўваць вельмі маленькі SSD-дыск, дапаўняючы яго звычайным HDD, альбо адмаўляючыся ад падсветкі клавіятуры, альбо выбіраючы больш танныя матэрыялы корпуса. На выставе CES-2012, якая адкрылася ў Лас-Вегасе 10 студзеня, розныя вытворцы прадставілі каля 50 мадэляў «ультрабукаў». Пры такой канкурэнцыі цэны на «тонкія і лёгкія», несумненна, пойдучы ўніз, так што летам даступныя звышшпартатыўныя ноўтбукі з новымі працэсарамі Intel могуць з'явіцца і ў Расіі.

РЭЧ № 4 – SAMSUNG GALAXY S III

Стаўшы найбуйнейшым у свеце пастайшыком смартфонаў, карэйцы, зразумела, не змогуць не выпусціць у 2012-м як мінімум аднаго канкурэнта iPhone 5. З назвамі пакуль не вызначыліся нават ананімныя аўтары ўчэчак у тэхналогіі, пакуль што галоўнага апанента «яблычнага» смартфона называюць па аналогіі з папярэднікам – Galaxy S III.

Мяркуюцца, што Samsung прадставіць флагман узору 2012 г. на выставе Mobile World Congress (MWC) у Барселоне ў лютым. Навінка будзе пераўзыходзіць па параметрах не толькі адзін з самых паспяхоўных «гулфафонаў» Galaxy S II, але і Galaxy Nexus, які нядаўна паступіў у продаж у Расіі. Экран, верагодна, будзе такім жа, як у Nexus – Super AMOLED Plus з разрашэннем 1280 на 720

НАЙБУЙНЕЙШЫ МАСІЎ

У сакавіку стане ясна, якая краіна – ПАР або Аўстралія – прыме найбуйнейшы ў свеце радыётэлескоп SKA (Square Kilometre Array) з антэнай плошчай 1 км². Кошт праекта – \$ 2,1 млрд.

Да канца года павіна быць на 60 % завершана будаўніцтва абсерваторыі ALMA («Атакамскай вялікай міліметровай / субміліметровай антэны», Atacama Large Millimeter / Submillimeter Array) у чылійскай пустыні Атакама.

НОВАЯ СТАРОНКА Ў ГІСТОРЫІ КАСМАНАЎТЫКІ

У лютым амерыканская кампанія SpaceX збіраецца стаць першым прадстаўніком прыватнага сектара, які запусціць беспілотны грузавік да Міжнароднай касмічнай станцыі.

Што тычыцца дзяржаўнага асваення космасу, то тут варта вылучыць Кітай, які ў мінулым годзе правёў паспяхова стыкоўку беспілотнага апарата «Шэньчжоў-8» з эксперыментальным модулем сваёй будучай арбітальнай станцыі «Цяньгун-1». У 2012 г. плануецца ажыццявіць стыкоўку з пілотаемым караблём.

КАРЫСНЫ СІНТЭТЫЧНЫ ГЕНОМ

Біёлагі ўжо навучыліся будаваць цэлыя геномы з нуля на аснове натуральных мадэляў, а таксама змяняць генетычную схему жывых істот. Але да гэтага часу нікому не ўдалося аб'яднаць гэтыя падыходы. Знакаміты сінтэтычны геном Крэйга Вентэра, атрыманы ў 2010 г., быў створаны цалкам за кошт бактэрыяльных ДНК і не ўтрымліваў новых генетычных схем. Можна, у 2012-м нас чакае прарыў?

РЭЧ № 5 – NINTENDO WII U

Некаторыя крыніцы мяркуюць, што ў 2012 г. наступіць будучыня для гульнявой індустрыі – новая версія сваіх кансоляў нібыта выпусцяць усе асноўныя ўдзельнікі гэтага рынку. З нагоды новай Xbox і PlayStation 4 пакуль хоць троху вартых даверу чутак не з'яўлялася, а вось з трэцім буйным гульцом – Nintendo – усё ўжо ясна. У новым годзе з'явіцца ў продажы другое пакаленне прыстаўкі Wii – Wii U.

Прылада была анансавана, як гэта часта бывае з гульнявымі прыстаўкамі, якія з'яўляюцца добра калі раз на пяць гадоў, задоўга. На выставе E3 у Лос-Анджэлесе ў чэрвені 2011 г. Nintendo раскрыла карты: Wii U будзе кансолю новага тыпу, якая складаецца не толькі з асноўнага блока і гульнявога кантролера, але і трэцяй «часткі» – модуля з 6,2-цалёвым сэнсарным дысплеем. На ім можа проста дублявацца гульнявы працэс альбо выводзіцца звязаная з гульнёй інфармацыя або дадатковая карцінка. З дапамогай гэтага «пульта кіравання» можна будзе працягнуць гульню, нават калі выключыць тэлевізар, да якога падключана прыстаўка, або пераклучыць яго на іншы канал.

«Вести.Ru»

